

MEDEDELING

Referentienummer:	MLER_061
Datum:	2008-12-18
Gewijzigd:	2024-09-09
Contact:	Dienst Lerenden info.lerenden@katholiekonderwijs.vlaanderen

Afwezigheden in het voltijds gewoon secundair onderwijs

1 Inleiding

Deze mededeling handelt over afwezigheden in het voltijds gewoon secundair onderwijs. Wij willen de scholen een bruikbaar instrument bezorgen zodat ze op een snelle en overzichtelijke wijze de regelgeving terzake kunnen raadplegen.

2 Wetgeving

De reglementering betreffende de afwezigheden van leerlingen in het voltijds gewoon secundair onderwijs is opgenomen in:

- [het besluit van de Vlaamse regering van 17 december 2010 houdende de codificatie betreffende het secundair onderwijs](#), art. 252;
- [het besluit van de Vlaamse regering van 16 september 1997 betreffende de controle op de inschrijvingen van de leerlingen in het secundair onderwijs of in het stelsel van leren en werken](#), hoofdstuk IIIbis;
- [de ministeriële omzendbrief SO 70 van 3 juli 2000 “Registratie van leerlingen secundair onderwijs”](#);
- [de ministeriële omzendbrief SO/2005/04 van 8 juli 2005 “Afwezigheden en in- en uitschrijvingen in het voltijds gewoon secundair onderwijs en het deeltijds secundair onderwijs”](#).

Afspraken omtrent afwezigheden horen uiteraard thuis in het schoolreglement. De aanbevelingen die we in deze mededeling verstrekken, sluiten aan bij het tekstvoorstel over afwezigheden dat opgenomen is in het model van schoolreglement van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.¹

Vanaf het schooljaar 2019-2020 werd het aantal codes voor de registratie van de aan- en afwezigheden in Discimus voor het voltijds gewoon secundair onderwijs verminderd van drieëntwintig codes naar zeven codes. We duiden in deze mededeling telkens welke code gebruikt moet worden voor de

¹ Bijlage 1 “[Model schoolreglement voor het voltijds gewoon secundair onderwijs](#)” “[Het schoolreglement in het gewoon voltijds secundair onderwijs](#)” (MLER_077)

registratie in Discimus. Het staat de school vrij de oude of de nieuwe codes te gebruiken in haar eigen register. Een [overzichtstabel](#) vind je op de site van Onderwijs Vlaanderen. Je vindt er ook een [omzettingstabel](#) terug. Daarin staat welke codes in het nieuwe registratiesysteem de 23 codes uit het oude registratiesysteem vervangen.

3 Algemeen principe

3.1 Regelmatige lesbijwoning

Een regelmatige leerling moet het geheel van de vorming werkelijk en regelmatig volgen. Dit betekent dat hij vanaf de eerste tot en met de laatste schooldag effectief dient aanwezig te zijn en alle vakken, oefeningen, proeven enz. van het leerjaar en de onderwijsvorm/onderverdeling waarvoor hij is ingeschreven, moet bijwonen, behoudens in geval van gewettigde afwezigheid.²

Een vrije leerling voldoet aan de leerplicht op voorwaarde dat hij, zoals een regelmatige leerling, het geheel van de vorming volgt.³

Zowel de regelmatige leerling als de vrije leerling die aan de leerplicht wenst te voldoen, dient dus vanaf de eerste tot en met de laatste schooldag effectief aanwezig te zijn. Is dit niet het geval dan moet hij zijn afwezigheid kunnen wettigen. We gaan hierop in, in punt 4 van deze mededeling.

3.2 Wettigen van afwezigheden

Welke afwezigheden als “gewettigd” worden beschouwd, wordt door de regelgever vastgelegd. De school kan alle afwezigheden die noch van rechtswege gewettigd zijn, noch onder de noemer “problematisch” ressorteren, zelf wettigen.

We maken dus een onderscheid tussen:

- van rechtswege gewettigde afwezigheden (zie punt 4);
- afwezigheden waarvoor de toestemming van de school noodzakelijk is (zie punt 5).

We hanteren voor deze afwezigheden telkens hetzelfde stramien. De commentaar hebben we bijna steeds schematisch opgenomen. We vermelden telkens welke verantwoordingstukken als bewijslast gelden. Deze bewijsstukken moeten per leerling en voor het volledige schooljaar gerangschikt worden, bij voorkeur volgens de aanwezigheidsregisters. De school dient de afwezigheidsbewijzen te bewaren tot en met 31 augustus van het schooljaar dat volgt op het schooljaar waarop ze betrekking hebben⁴.

In punt 6 gaan we in op de situatie waarin leerlingen hun afwezigheden niet kunnen wettigen.

² Codex Secundair Onderwijs, art. 252, § 1, a) (idem)
[Ministeriële omzendbrief SO 64 van 25 juni 1999 betreffende “Structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs”](#), punt 3.13

³ Codex Secundair Onderwijs, art. 252, § 2 (idem)
[Ministeriële omzendbrief SO 64 van 25 juni 1999 betreffende “Structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs”](#), punt 3.13 (idem)

⁴ [Ministeriële omzendbrief SO/2003/02 van 15 april 2003 over “Bewaartermijn van leerlinggebonden documenten”](#), punt 3

4 Van rechtswege gewettigde afwezigheden

Dit zijn afwezigheden waarop de leerling recht heeft. Hij hoeft hiervoor geen goedkeuring te krijgen van de school, noch van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi). Naargelang de reden van de afwezigheid moet men een verklaring van de ouders of een officieel document dat de reden van afwezigheid opgeeft, overhandigen aan de school. Onder “ouders” verstaan we: “de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen of in rechte of in feite de minderjarige leerplichtigen onder hun bewaring hebben of de meerderjarige leerling zelf”.

4.1 Medische redenen

Omschrijving	Afwezigheden ten gevolge van gezondheidsproblemen of in het kader van moederschapsverlof van de leerling.
Maximum aantal dagen	In de reglementering is geen maximum aantal lesdagen opgenomen (behalve voor moederschapsverlof, zie verder).
Bewijslast	<p>Er wordt aan de school hetzij een verklaring van de ouders, hetzij een medisch attest voorgelegd.</p> <p><u>Een verklaring</u></p> <ul style="list-style-type: none">• wordt ondertekend en gedateerd door de ouders;• volstaat als de ziekte niet langer duurt dan 3 opeenvolgende kalenderdagen;• kan slechts 4 maal per schooljaar worden ingediend. <p><u>Een medisch attest</u></p> <p>Een medisch attest is vereist:</p> <ul style="list-style-type: none">• bij een ziekte die langer duurt dan 3 opeenvolgende kalenderdagen;• voor elke afwezigheid tijdens proeven of (indien de school dit bepaalt) bijkomende evaluatiemomenten buiten examenperiodes;• vanaf de 5de korte afwezigheid (= een afwezigheid van maximum 3 opeenvolgende kalenderdagen). <p>Een medisch attest kan opgemaakt worden door:</p> <ul style="list-style-type: none">• een geneesheer(-specialist);• een psychiater;• een orthodontist;• een tandarts;• de administratieve dienst van een ziekenhuis of van een erkend labo <p>Een medisch attest moet:</p> <ul style="list-style-type: none">• duidelijk ingevuld, ondertekend en gedateerd worden;• aangeven wat de gevolgen zijn van de ziekte voor bepaalde lessen;• aangeven welke de begin- en de einddatum zijn van de ziekteperiode;• relevante identificatiegegevens van de verstrekker bevatten, zoals: naam, adres, telefoon- en het RIZIV-nummer.

Code	<p>Afhankelijk van de bewijslast.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In geval van een verklaring = code “Z”; • In geval van een medisch attest = code “Z”; • In geval van moederschapsverlof = code “R”.
------	---

Aandachtspunten

- **Indienen van het verantwoordingsbewijs**

Het verantwoordingsbewijs voor de afwezigheid moet zo spoedig mogelijk op het secretariaat worden ingediend.

Vroeger bepaalde de ministeriële omzendbrief SO/2005/04 dat:

- de verantwoordingsbewijzen voor afwezigheden om medische redenen op het secretariaat worden bezorgd wanneer de leerling terug naar school komt;
- indien het om een afwezigheidsperiode van meer dan 10 opeenvolgende lesdagen gaat het medisch attest onmiddellijk moet worden bezorgd.

De maximumtermijn van 10 lesdagen is inmiddels geschrapt. De leerling en de ouders moeten zo spoedig mogelijk een wettiging van afwezigheid aanleveren aan de school. Daar waar de afwezigheid geweten is voorafgaand aan de afwezigheid, meldt de leerling en/of de ouders de afwezigheid voorafgaand.

Indien de school een termijn wil plakken op het aanleveren van zo'n attest, kan ze dit opnemen in haar schoolreglement.

- **Bijkomende evaluatiemomenten⁵**

Een school kan voor bepaalde evaluatiemomenten die buiten de examenperiodes vallen, een medisch attest eisen voor elke afwezigheid wegens ziekte. Als de school hiervan gebruik maakt, neemt ze dit best op in haar schoolreglement. Deze bijkomende regeling moet steeds van toepassing zijn op alle leerlingen binnen eenzelfde leerlingengroep.

- **Mogelijk misbruik van een verklaring**

Soms wordt vastgesteld dat ouders hun kinderen - met een ondertekende en gedateerde verklaring - ziek melden op de sportdag, tijdens bezinningsdagen, op de laatste lesdag vóór de proefwerken... Vaak is er sprake van misbruik: eigenlijk willen deze leerlingen gewoon niet aanwezig zijn op de betrokken activiteiten of dagen.

Sommige scholen trachten dit te ondervangen door ook in deze gevallen een doktersattest te eisen. Ze lassen daartoe een bijkomende passage in, in het schoolreglement. Volgens Katholiek Onderwijs Vlaanderen is dit, louter vanuit juridisch oogpunt, zeker mogelijk. **Art. 5.69 van het nieuw Burgerlijk Wetboek (voorheen Art. 1134 Burgerlijk Wetboek)** stelt immers dat elke overeenkomst die door de partijen wordt aangegaan, hen ook tot wet strekt. Uiteraard zijn bijkomende bepalingen mogelijk in zover die niet in strijd zijn met andere wettelijke, decretale en/of reglementaire bepalingen.

⁵ [Ministeriële omzendbrief SO/2005/04 van 8 juli 2005](#), punt 2.1.1 (idem)

Katholiek Onderwijs Vlaanderen kan begrip opbrengen voor deze houding. Toch kunnen er ook enkele kritische bedenkingen worden geformuleerd:

- Leerlingen die écht ziek zijn (bv. hoofdpijn, maandstonden, ...) worden misschien nodeloos naar de dokter gestuurd.
- In het raam van een rationele besteding van de financiële middelen van de ziekteverzekering acht de overheid het noodzakelijk te vermijden dat onnodig medische prestaties worden verricht. Daarom wil ze het afleveren van doktersattesten om schoolverlet te rechtvaardigen tot een minimum beperken. Wanneer men via het schoolreglement zelf een strikter regime oplegt, gaat men daar natuurlijk tegen in.
- In het raam van een spijbelpreventiebeleid wil de afwezigheidsreglementering stimuleren tot een open communicatie over alle afwezigheden. Daardoor wil zij administratieve regulariseringen (meestal aan de hand van medische attesten) de wereld uit helpen. Door medische attesten te eisen zet men de ouders opnieuw aan tot het toedekken van een afwezigheid die eigenlijk onwettig is. Anderzijds zijn wij er ons van bewust dat het hier eerder over occasioneel spijbelen gaat.

Iedere school moet voor zichzelf voor- en nadelen tegenover elkaar afwegen en een bepaalde strategie bepalen.

- ***Mogelijk misbruik van medische attesten tijdens de examenperiode***

Het is ook bekend dat soms misbruik gemaakt wordt van afwezigheden wegens ziekte tijdens de proefwerken. Leerlingen blijven dan afwezig om:

- aan een bepaalde proef te ontsnappen;
- meer voorbereidingstijd te hebben voor de volgende proef.

Sommige scholen trachten deze praktijken de pas af te snijden door de leerlingen die tijdens een proef afwezig blijven, niet toe te laten tot het examen dat de dag nadien plaatsvindt. Zij nemen in het schoolreglement een passage op als: *“In de regel maakt men daags na een afwezigheid wegens ziekte geen proeven (want men heeft dan niet kunnen studeren). Men verwittigt de directeur of zijn afgevaardigde van het ogenblik af dat men voldoende hersteld is en men de studie opnieuw kan aanvatten.”* Er zijn zeker argumenten aanwezig die een dergelijke handelswijze verantwoorden. Wanneer een leerling wegens ziekte niet in staat is de lessen te volgen (of examens af te leggen), dan kan hij zich ook niet voorbereiden op het (de) examen(s) van de volgende dag.

Daar van meet af aan mee rekening houden, kan beschouwd worden als zorgvuldig handelen van de school. Het is niet correct dit te beschouwen als een onrechtmatige tijdelijke uitsluiting (in het kader van een tuchtprocedure). Men ontzegt de leerling immers niet zijn recht op onderwijs, maar tracht hem te beschermen (benadeling te voorkomen) door niet te eisen dat hij, na een afwezigheid wegens ziekte, onmiddellijk moet deelnemen aan de examens.

Katholiek Onderwijs Vlaanderen kan dus wel begrip opbrengen voor deze houding. Toch raden wij het opnemen van een dergelijke passage in het schoolreglement af, omdat een leerling die zich op de dag van een proefwerk ziek meldt, ter staving een medisch attest moet kunnen voorleggen. Een verklaring van de ouders is daarvoor onvoldoende. Misbruiken kunnen dan slechts met medeweten van een arts. Wij moeten ervan uitgaan dat artsen aan een dergelijke fraude niet meewerken.

Iedere school moet voor zichzelf uitmaken of het voorkomen van misbruiken via bovengenoemde passage in het schoolreglement, opweegt tegen de negatieve neveneffecten die deze passage te weegbrengt bij leerlingen die hun ziekte niet veinzen. Zelf is Katholiek Onderwijs Vlaanderen van mening dat men via het schoolreglement niet alles moet willen oplossen.

- ***Meerdere afwezigheden wegens een zelfde medische behandeling***

Leerlingen die wegens eenzelfde medische behandeling meerdere malen afwezig zijn op school, moeten niet steeds een nieuw medisch attest voorleggen. Eén medisch attest volstaat waarop men de verschillende afwezigheden zo gedetailleerd mogelijk weergeeft.

Wanneer een bepaald chronisch ziektebeeld leidt tot verschillende afwezigheden zonder dat een consultatie van een arts noodzakelijk is (bv. astma, migraine...), kan na samenspraak met de schoolarts één medisch attest volstaan. Wanneer een afwezigheid om deze reden zich dan effectief voordoet, volstaat een attest van de ouders.

- ***Om medische redenen de lessen LO niet volgen (geheel of gedeeltelijk, permanent of tijdelijk)***

Een algemeen medisch attest zonder specifieke aanduidingen houdt jongeren soms langer dan nodig uit de les Lichamelijke opvoeding. Soms worden ze ook te gemakkelijk ontslagen van het volgen van de hele les. Dit botst met het uitgangspunt van maximale deelneming aan de lessen. Op initiatief van de Vlaamse Wetenschappelijke Vereniging voor Jeugdgezondheidszorg vzw en de Wetenschappelijke Vereniging van Vlaamse Huisartsen vzw, werd een uniform medisch attest (“medisch attest voor de lessen lichamelijke opvoeding en sportactiviteiten op school”) ontworpen voor niet-deelnemers aan de lessen lichamelijke opvoeding. Alle Vlaamse huisartsen beschikken over deze attesten. Het attest is als bijlage 1 bij deze mededeling opgenomen. Op dit eenvoudige attest kan de arts o.a. aankruisen aan welke onderdelen van het vak Lichamelijke opvoeding de betrokkene niet mag deelnemen. Er is ook ruimte voor aanbevelingen t.a.v. de leraar Lichamelijke opvoeding. Dit attest laat dus toe om de (gedeeltelijke) ongeschiktheid voor de les Lichamelijke opvoeding te nuanceren. De leerling kan meedoen wat kan en mag. Hij krijgt verder aangepaste oefeningen en opdrachten. Bovendien kan de CLB-arts na verloop van tijd een herevaluatie aanvragen bij de huisarts. De klassenraad kan een leerling, die wegens ziekte of ongeval, geen lichamelijke opvoeding kan volgen, vrijstelling verlenen op voorwaarde dat de leerling vervangende activiteiten volgt. Een aanpassing van het lesprogramma is dus mogelijk; een vermindering van lessen niet. Een vrijstelling door een vervangende activiteit kan naar:

- ***Vorm***

Het vak lichamelijke opvoeding wordt op een alternatieve wijze verstrekt, bv. via een theoretische benadering. Wellicht is dit aangewezen wanneer het vak lichamelijke opvoeding tijdelijk niet kan worden gevolgd. Katholiek Onderwijs Vlaanderen raadt de scholen aan in voorkomend geval contact op te nemen met de pedagogische vakbegeleider LO voor de concrete uitwerking. Vervangtaken zullen een leereffect hebben t.a.v. de doelstellingen van het leerplan. Indien mogelijk sluit men concreet aan bij het bewegingsdomein waar de klas aan werkt. Deze vervangtaken kunnen eventueel ook gericht zijn op andere facetten van het vak zoals gezondheids- of veiligheidsopvoeding. Voor de invulling van een vervangtaak houdt de vakgroep rekening met de schoolcontext. Tenzij anders afgesproken, werkt de leerling aan deze vervangtaak in het vaklokaal, onder toezicht van de leraar LO. Een vervangtaak wordt geëvalueerd en opgenomen in de eindbeoordeling. In studierichtingen die ressorteren onder het studiegebied Sport kunnen theoretische vervangtaken een praktische proef echter niet vervangen bij evaluatie.

- **Inhoud**
Het vak lichamelijke opvoeding wordt vervangen door een ander vak, bv. plastische opvoeding. Een dergelijke aanpassing van het lessenprogramma kan bv. wegens een chronische ziekte, een ongeval of handicap, permanent noodzakelijk zijn.

- **Nederland**

Deontologisch laat een behandeling in Nederland geen toekenning van een medisch attest toe. De school zal dan in samenwerking met de CLB-arts een verklaring van de school aanmaken die aan de leerlingen wordt verschaft. De leerling vraagt aan de Nederlandse behandelende arts om ze in te vullen. Deze verklaring vermeldt de naam en het logo van de school, de naam van de leerling, de ziekteperiode, de schoolactiviteiten waaraan niet kan worden deelgenomen, de naam en handtekening van de behandelende arts en de datum van het bezoek van de arts.

- **Twijfelachtig medisch attest**

Indien de school een sterk vermoeden heeft dat het medisch attest een onderliggende niet-medische reden verbergt, wordt deze afwezigheid benaderd vanuit de invalshoek van problematische afwezigheden. In punt 6.2 wordt specifiek ingegaan op deze problematiek.

- **Moederschapsverlof voor zwangere leerlingen**

Vanaf 1 september 2014 hebben zwangere leerlingen recht op moederschapsverlof, naar rata van maximaal één week afwezigheid vóór de vermoedelijke bevallingsdatum en maximaal negen weken na de bevalling. De schoolvakanties schorten dit verlof niet op. Een dergelijke afwezigheid is van rechtswege gewettigd mits voorlegging van een attest van een geneesheer. De leerlingen komen tijdens deze afwezigheid in aanmerking voor tijdelijk onderwijs aan huis.

4.2 Begrafenis- of huwelijksplechtigheid

Omschrijving	Het bijwonen van een begrafenis of huwelijksplechtigheid van een bloed- of aanverwant of van een persoon die onder hetzelfde dak woont.
Maximum aantal dagen	De dag van de begrafenis- of huwelijksplechtigheid.
Bewijslast	Eén van de volgende documenten wordt aan de school bezorgd: <ul style="list-style-type: none"> ● verklaring van de ouders; ● doodsbericht of -brief; ● huwelijksaankondiging of -brief.
Code	“R”

Aandachtspunten

- Naast de afwezigheid wegens het bijwonen van een begrafenis kan een leerling n.a.v. het overlijden van een bloed- of aanverwant enkele dagen afwezig zijn om zijn emotioneel evenwicht terug te vinden. Dit is evenwel geen van rechtswege gewettigde afwezigheid, maar vereist het akkoord van de school. Hiervoor geldt in bepaalde situaties een afzonderlijke code, m.n. de code "P" (zie verder punt 5).
- De regelgever bepaalt, voor het bijwonen van een begrafenis- of huwelijksplechtigheid, niet hoever de bloed- of aanverwantschap mag reiken. Dit wordt overgelaten aan de directeur. Katholiek Onderwijs Vlaanderen pleit hier voor enige soepelheid.

4.3 Oproeping of dagvaarding voor een rechtbank

Omschrijving	De leerling dient voor de rechtbank te verschijnen.
Maximum aantal dagen	De regelgever heeft geen maximum aantal dagen opgenomen.
Bewijslast	De oproepingsbrief of de dagvaarding.
Code	"R"

4.4 Overmacht

Omschrijving	De school is onbereikbaar of ontoegankelijk door overmacht. De regelgever expliciteert niet welke situaties onder 'overmacht' en 'onbereikbaarheid' begrepen worden. Noodweer en staking van personeel worden wel als voorbeeld aangegeven. ⁶
Maximum aantal dagen	De regelgever heeft geen maximum aantal dagen opgenomen.
Bewijslast	Overmacht is vaak het gevolg van algemeen bekende feiten. Afhankelijk van de situatie kan een verklaring van de ouders dan volstaan.
Code	"R"

4.5 Maatregel in het kader van bijzondere jeugdzorg of de jeugdbescherming

Omschrijving	De leerling is onderworpen aan een maatregel die opgelegd is in het kader van de bijzondere jeugdzorg of de jeugdbescherming.
maximum aantal dagen	Gedurende de periode dat de leerling aan de genomen maatregel is onderworpen of door de jeugdrechtbank werd geplaatst.
Bewijslast	Een beslissing van de jeugdbescherming
code	"R"

⁶ Ministeriële omzendbrief SO 70 van 3 juli 2000, punt 3.2.2 (idem)

4.6 Examencommissie van de Vlaamse gemeenschap

Omschrijving	Het afleggen van de proeven voor de examencommissie van de Vlaamse gemeenschap voor het voltijds secundair onderwijs.
Maximum aantal dagen	De dagen waarop de proeven doorgaan.
Bewijslast	Volgende documenten worden aan de school bezorgd: het bewijs van inschrijving aan de examencommissie van de Vlaamse gemeenschap; de examenkalender.
Code	“R”

Aandachtspunt

Men heeft geen recht op afwezigheidsdagen om zich voor te bereiden op deze proeven.

4.7 Afwezigheid omwille van een preventieve schorsing of een tuchtmaatregel

Omschrijving	De leerling is hetzij preventief geschorst, hetzij tijdelijk of definitief (voorafgaand aan de inschrijving in een andere school) uitgesloten.
Maximum aantal dagen	Bij preventieve schorsing: maximaal 10 opeenvolgende lesdagen. Deze termijn kan uitzonderlijk eenmaal door het schoolbestuur verlengd worden, opnieuw voor maximaal tien opeenvolgende lesdagen. Bij tijdelijke uitsluiting: maximaal 15 opeenvolgende lesdagen. Bij definitieve uitsluiting: de dagen voorafgaand aan de inschrijving in een andere school.
Bewijslast	Het tuchtdossier.
Code	R

Aandachtspunten

- **Opvang**

Bij een preventieve schorsing of een tuchtmaatregel kunnen ouders een gemotiveerde vraag aan de school bezorgen om hun kind op te vangen, bv. in afwachting van een inschrijving in een andere school. De school is niet verplicht om hierop in te gaan. Ze kan dit mede laten afhangen van het onderschrijven van afspraken. Wil de school de leerling niet opvangen, dan moet ze dit schriftelijk en gemotiveerd meedelen aan de ouders.

- **Melding aan het Agentschap voor Onderwijsdiensten**

Sinds 1 september 2019 is een school verplicht om elke leerling die zij preventief schorst, tijdelijk uitsluit of definitief uitsluit, te melden aan het Agentschap voor Onderwijsdiensten via Discimus. Voordien gold deze aanmeldingsverplichting enkel voor definitief uitgesloten leerlingen.

- **Uitschrijving bij definitieve uitsluiting**

Op de regel dat een definitief uitgesloten leerling administratief ingeschreven blijft in de school tot op het ogenblik van inschrijving in een andere school bestaan er twee uitzonderingen:

- een school kan een leerling die niet meer leerplichtig is en tijdens het schooljaar definitief wordt uitgesloten, uitschrijven vanaf de 10de lesdag volgend op de dag dat de definitieve uitsluiting ingaat.
- een leerling (al dan niet leerplichtig) kan worden uitgeschreven indien de betrokken personen blijk geven van manifeste onwil om op het aanbod van verandering van school in te gaan.

4.8 Topsportleerlingen

Omschrijving	Afwezigheid van leerlingen met een topsportstatuut t.g.v. de deelneming aan: <ul style="list-style-type: none"> • intensieve trainingsperiodes • stages • toernooien/wedstrijden ⁷ Niet: wekelijkse trainingen! ⁸
Maximum aantal dagen	Maximum 40 halve lesdagen, uitgezonderd in topsportscholen voor leerlingen met een topsportstatuut A, voor wie de volgende maxima gelden: eerste graad (1A of basisoptie topsport) = 90 halve lesdagen; 2 ^{de} en 3 ^{de} graad (aso of tso-studierichting met component topsport) = 130 halve lesdagen.
Bewijslast	Onderstaande documenten moet men aan de school voorleggen: het door de selectiecommissie toegekend topsportstatuut A of B (1 schooljaar geldig); een attestering van de afwezigheid door de betrokken sportfederatie.
Code	R

Aandachtspunten

- **Overschrijding aantal dagen gewettigde afwezigheid**

Bij overschrijding van het aantal bovenvermelde halve lesdagen gewettigde afwezigheid kan de school die zelf wettigen (zie punt 5).

⁷ In de ministeriële omzendbrief SO/2005/04 van 8 juli 2005 is in de opsomming van activiteiten, waarvoor de leerlingen met een topsportstatuut van rechtswege gewettigd afwezig kunnen blijven, “wedstrijden” vervangen door “intensieve trainingsperiodes”. Dit neemt echter niet weg dat deze leerlingen ook gewettigd afwezig mogen blijven voor wedstrijden. Deze zienswijze werd bevestigd door het Ministerie van Onderwijs en Vorming.

⁸ Wekelijkse trainingen worden niet beschouwd als intensieve trainingsperiodes en kunnen voor leerlingen met een topsportstatuut nooit beschouwd worden als een van rechtswege gewettigde afwezigheid.

- **Wekelijkse trainingen**

Scholen worden vaak geconfronteerd met de vraag van topsportleerlingen om afwezig te kunnen zijn wegens het volgen van wekelijkse trainingen. Het ministerie van onderwijs is hierin duidelijk. Een dergelijke afwezigheid ressorteert niet onder de van rechtswege gewettigde afwezigheden. Zoals bij het overschrijden van het maximum aantal dagen gewettigde afwezigheid, zou de school deze afwezigheid wel zelf kunnen wettigen (zie punt 5). Maar gezien de beperkingen die de regelgever heeft opgenomen voor topsporters, i.c. enkel een van rechtswege gewettigde afwezigheid voor intensieve trainingsperiodes en dus niet voor wekelijkse trainingen, is Katholiek Onderwijs Vlaanderen van mening dat de school slechts uitzonderlijk en op basis van goede afspraken op een dergelijke vraag positief kan antwoorden. Deze vragen druisen immers in tegen de doelstelling van de regelgever.

- **Flexibel leertraject voor leerlingen met uitzonderlijke sportieve talenten**

Sinds 1 september 2013 komen ook leerlingen met een topsportstatuut in aanmerking voor een flexibel traject (indien het schoolbestuur principieel beslist heeft dat dit in hun scholen mogelijk is). Indien ze voldoen aan een aantal voorwaarden kunnen ze vrijgesteld worden van bepaalde onderdelen van de vorming. Deze vrijstellingsmogelijkheid staat volledig los van de afwezigheden waarop leerlingen met een topsportstatuut recht hebben om te kunnen deelnemen aan toernooien/wedstrijden, intensieve trainingsperiodes of stages. Ook voor hen geldt dus gewoon een maximum van 40 halve lesdagen.

Op dit thema wordt dieper ingegaan in de mededeling "[Flexibele leertrajecten in het voltijds gewoon secundair onderwijs](#)" (MLER_142).

4.9 Flexibel leertraject voor leerlingen met uitzonderlijke artistieke talenten

Enkel van toepassing in scholen waarvan het schoolbestuur principieel beslist heeft om leerlingen met uitzonderlijke artistieke talenten - die van de bevoegde selectiecommissie een topkunstenstatuut hebben gekregen - in aanmerking te laten komen voor een flexibel leertraject.

Op dit thema wordt dieper ingegaan in de mededeling "[Flexibele leertrajecten in het voltijds gewoon secundair onderwijs](#)" (MLER_142).

Omschrijving	<p>Afwezigheid van leerlingen met een topkunstenstatuut t.g.v. de deelneming aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wedstrijden • stages • masterclasses • andere school-extramurale activiteiten <p>Deze activiteiten moeten rechtstreeks aanleunen bij de artistieke discipline van de leerling. De selectiecommissie die het topkunstenstatuut verleent, kent ook het recht op deze afwezigheden toe.</p>
Maximum aantal dagen	Maximum 90 halve lesdagen

Bewijslast	Onderstaande documenten moet men aan de school voorleggen: een document uitgaande van de bevoegde selectiecommissie waaruit het recht op afwezigheden blijkt; een bewijs van deelname aan de betrokken activiteit.
Code	“R”

4.10 Religieuze feestdagen

Omschrijving	Het beleven van de feestdagen die inherent zijn aan de door de Grondwet erkende levensbeschouwelijke overtuiging van de leerling.
Maximum aantal dagen	Voor moslimleerlingen ⁹ <ul style="list-style-type: none"> • het Suikerfeest (1 dag) • het Offerfeest (1 dag) Voor Joodse leerlingen <ul style="list-style-type: none"> • het joods nieuwjaar (2 dagen) • de Grote Verzoendag (1 dag) • het Loofhuttenfeest (2 dagen) • het Slotfeest (2 laatste dagen) • de Kleine Verzoendag (1 dag) • het feest van Esther (1dag) • het Paasfeest (4 dagen) • het Wekenfeest (2 dagen) Voor orthodoxe leerlingen voor de jaren waarin het orthodox Paasfeest niet samenvalt met het katholiek Paasfeest: <ul style="list-style-type: none"> • Paasmaandag (1 dag) • Hemelvaart (1 dag) • Pinkstermaandag (1 dag)
Bewijslast	De ouders moeten vooraf schriftelijk de afwezigheid aan de school melden met verwijzing naar het feit dat hun zoon of dochter zal deelnemen aan de feestdag.
Code	“R”

⁹ Het gebeurt dat binnen de moslimgemeenschap een groep gelovigen een feest op een andere dag viert dan op de dag die is bepaald door de moslimexecutieve in België (i.c. Turkse moslims); voor die leerlingen is het toegelaten op “hun” feestdag gewettigd afwezig te blijven. Uiteraard moeten zij de andere dag dan wel aanwezig zijn.

Aandachtspunt

Ook wanneer deze religieuze feestdagen vallen tijdens examenperiodes, zijn het dagen waarop de leerlingen van rechtswege gewettigd afwezig kunnen zijn. Voor sommige scholen is het raadzaam om dit vooraf na te gaan en hiermee in de schoolorganisatie rekening te houden.

4.11 Deelnemen aan activiteiten van de Vlaamse scholierenkoepel

Omschrijving	De leerling neemt, als lid van de raad van bestuur of van de algemene vergadering, deel aan activiteiten verbonden aan het lidmaatschap van de VSK.
Maximum aantal dagen	Gedurende de periode waarop de activiteit doorgaat.
Bewijslast	Een uittreksel uit het Belgisch Staatsblad waaruit blijkt dat de betrokken leerling deel uitmaakt van de raad van bestuur of een attest van VSK waaruit blijkt dat de leerling lid is van de algemene vergadering.
Code	“R”

4.12 Overgang vanuit het deeltijds naar het voltijds secundair onderwijs

Omschrijving	De leerling is afwezig wegens het ingeschreven zijn in het deeltijds beroepssecundair onderwijs.
Maximale periode	Tussen 1 september en uiterlijk 15 november.
Bewijslast	Een attest (model naar keuze) van het centrum voor deeltijds onderwijs.
Code	Geen Leerlingen die tussen 1 september en uiterlijk 15 november overgaan van het deeltijds onderwijs naar het voltijds gewoon onderwijs, worden op de 1 ^{ste} dag van effectieve aanwezigheid ingeschreven.

Aandachtspunt

De afwezigheid van een leerling die na 15 november van het deeltijds onderwijs naar het voltijds gewoon secundair onderwijs wenst over te stappen, kan de school zelf wettigen (zie punt 5).

4.13 Opleidingen Se-n-Se en HBO Verpleegkunde die geen volledig schooljaar beslaan ¹⁰

Omschrijving	De afwezigheid van de leerling gedurende een bepaalde periode van het schooljaar die het rechtstreeks gevolg is van het feit dat de door de leerling gekozen opleiding Se-n-Se of HBO5 Verpleegkunde niet over een volledig schooljaar is gespreid.
Maximale periode	Er zijn twee mogelijke periodes van afwezigheid: <ul style="list-style-type: none">• van 1 september tot en met 31 januari;• van 1 februari tot en met 30 juni (de zomervakantie buiten beschouwing gelaten).
Bewijslast	Geen
Code	Geen De aan- en afwezigheden van de leerling worden genoteerd vanaf de eerste lesdag van de opleiding.

4.14 Aanwezigheid op stageplaats

Omschrijving	De afwezigheid van de leerling op school wegens het vervullen van een stage
Maximale periode	Geen. De duurtijd van de stage(s) zal afhankelijk zijn van het aantal uren “stage” dat er op de lessentabel wordt voorzien.
Bewijslast	Geen. De leerlingenstageovereenkomst geeft de data aan waarin de leerling op de stageplaats wordt verwacht.
Code	Dit moet sinds 1 september 2019 niet meer aangegeven worden in Discimus.

5 Afwezigheden waarvoor de toestemming van de school noodzakelijk is

Alle afwezigheden die noch van rechtswege (zie punt 4), noch onder de noemer “problematisch” (zie punt 6) ressorteren, kan de school zelf wettigen. Men gaat er immers van uit dat scholen afdoende deskundigheid én gezond verstand bezitten om, rekening houdend met het belang van de leerling, hierover beslissingen te nemen.

De ouders moeten deze afwezigheden steeds aanvragen bij de directeur of zijn afgevaardigde. In functie van het soort afwezigheden, bepaalt het schoolbestuur in beginsel of de beslissingsbevoegdheid ligt bij de directeur of zijn afgevaardigde dan wel bij de toelatings- of begeleidende klassenraad. De leerling heeft geen recht op deze afwezigheden.

¹⁰ [Besluit van de Vlaamse regering van 16 september 1997 betreffende de controle op de inschrijvingen van leerlingen in het secundair onderwijs of in het stelsel van leren en werken](#), art. 14septies 1°

Algemene aandachtspunten

- Het schoolbestuur dient, in functie van het soort afwezigheden, te bepalen aan wie zij hiervoor beslissingsbevoegdheid toekent, bv. de:
 - directeur of zijn afgevaardigde, bv. met betrekking tot persoonlijke redenen ...
 - toelatingsklassenraad, bv. met betrekking tot laattijdige inschrijving ...
 - begeleidende klassenraad, bv. met betrekking tot school vervangende projecten ...
- De school krijgt meer autonomie om afwezigheden te wettigen. Het spreekt voor zich dat zij hiermee niet lichtzinnig omspringt en hierover beleidslijnen uitwerkt. De overheid benadrukt dat het toestaan van dergelijke afwezigheden niet tot oneigenlijk gebruik mag aanleiding geven waardoor aan de filosofie van de leerplicht en aan het begrip “regelmatige leerling” afbreuk zou worden gedaan. Als voorbeeld neemt de overheid op dat het geenszins de bedoeling is dat een school een leerling toestemming geeft om vroeger op vakantie te vertrekken of later uit vakantie terug te keren.
- De regelgever heeft niet in een beroepsinstantie voorzien waar ouders beroep kunnen aantekenen tegen een weigering van de school om een afwezigheid te wettigen. Indien ouders een negatieve beslissing van de school naast zich neer leggen en de leerling toch afwezig is, wordt dit als een problematisch afwezigheid beschouwd.
- Noch het verificatiekorps, noch de onderwijsinspectie bezit appreciatierecht betreffende de door de school gewettigde afwezigheden. Zij mag dus geen enkele uitspraak doen over de zinvolheid van de al dan niet wettiging van een afwezigheid. De geldige verantwoordingsstukken dienen wel ter inzage te liggen van het verificatiekorps.

5.1 Afwezigheden die verband houden met het spreiden van het lesprogramma

Omschrijving	Spreiding van het lesprogramma voor een zieke leerling. Spreiding van een opleiding Se-n-Se of een module van de opleiding Verpleegkunde HBO over het dubbele van de gebruikelijke studieduur.
Maximale periode	Er is geen maximum bepaald.
Bewijslast	Voor zieke leerlingen: een medisch attest. Voor Se-n-Se en Verpleegkunde HBO: de school bepaalt zelf wat zij als een geldig verantwoordingsstuk beschouwt.
Code	Dit moet sinds 1 september 2019 niet meer aangegeven worden in Discimus.

Aandachtspunten

- Een Se-n-Se-opleiding kan gespreid worden over het dubbele van de gebruikelijke studieduur. De leerling wordt dan niet meer in aanmerking genomen op de tellingsdata die buiten de gebruikelijke studieduur vallen. Die flexibiliteit moet leerlingen indien nodig in staat stellen opleiding en werk te combineren.
- Het spreiden van een module van een HBO-opleiding Verpleegkunde is gericht op de specifieke opleidingsbehoeften van bepaalde doelgroepen. Op de (halve) dagen afwezigheid, kunnen voor die leerlingen (technisch: cursisten) andere activiteiten (bv. VDAB-begeleiding) worden aangeboden. De leerlingen worden niet meer in aanmerking genomen op de tellingsdata die buiten de gebruikelijke studieduur vallen.

- Alle documenten die betrekking hebben op de spreiding van het lesprogramma worden per leerling ter beschikking gehouden van de verificatie- en inspectiediensten. Wanneer de eindbeslissing op het einde van de verdubbelde studieduur "niet-geslaagd" is, dan kan de leerling de Se-n-Se, resp. HBO-module overzitten, eventueel opnieuw (met akkoord van de school) met een spreiding van het programma. De spreiding kan dan concreet hetzij over de verdubbelde studieduur, hetzij over de gebruikelijke studieduur (in dat geval beperkt tot die inhouden waarvoor het overzitten opportuun is).

5.2 Afwezigheden die verband houden met een rouwperiode

Omschrijving	Overlijden van een bloed- of aanverwant tot en met de tweede graad of van een persoon die onder hetzelfde dak woont.
Maximale periode	Er is geen maximum bepaald.
Bewijslast	Een geldig verantwoordingsstuk. De school bepaalt zelf wat zij hieronder verstaat.
Code	"P"

Aandachtspunt

Het bijwonen van een begrafenisplechtigheid van een bloed- of aanverwant of van een persoon die onder hetzelfde dak woont is een van rechtswege gewettigde afwezigheid. Hiervoor is de toestemming van de directeur niet noodzakelijk (zie punt 4.2).

5.3 Afwezigheden die verband houden met revalidatie van de leerling tijdens de lessen

5.4 Afwezigheden bij een vorm van opvang en begeleiding wegens pedagogische, juridische, sociale of persoonlijke redenen

Omschrijving	<ul style="list-style-type: none"> • Een vorm van opvang en begeleiding wegens pedagogische, juridische, sociale of persoonlijke redenen (bv. time-out, Naadloos Flexibel Traject, zorgboerderij ...) • Schoolvervangende projecten.
Maximale periode	Er is geen maximum bepaald.
Bewijslast	Een geldig verantwoordingsstuk. De school bepaalt zelf wat zij hieronder verstaat.
Code	"P"

Aandachtspunten

- Dit zijn programma's die aangeboden worden door een door de Vlaamse overheid gesubsidieerde welzijnsdienst of programma's die door het ministerie van onderwijs erkend worden als schoolvervangend project.
- Naadloos flexibele trajecten (NAFT, ook wel time out-projecten genoemd) vallen onder schoolvervangende projecten. Zo'n traject wil voorkomen dat bij leerlingen, ondanks de inspanning

van de school en het CLB, de probleemsituatie dermate evolueert dat een (definitieve) breuk met de school reëel wordt. Jongeren worden tijdelijk uit de school genomen met de bedoeling de problematische situatie te deblokken. Tijdens deze onderbreking - die een rustpauze inlast voor leerling en school - wordt een intensieve begeleiding opgezet met de jongeren en wordt met de school gewerkt aan de integratie van de individuele jongeren en aan de uitbouw van een preventiebeleid inzake gedragsmoeilijkheden. De organisaties die een NAFTA aanbieden, vind je op de [webpagina](#).

5.5 Alle andere afwezigheden

Omschrijving	<p>Alle andere afwezigheden die noch van rechtswege gewettigd zijn, noch onder de noemer “problematisch” ressorteren.</p> <p>Voorbeelden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een overgang in de loop van het schooljaar naar een hoger of lager leerjaar voor zover niet kaderend in de vastgelegde overgangsvoorwaarden. • De overgang van de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers naar een gewoon leerjaar in het voltijds secundair onderwijs. • Het actief deelnemen, in het kader van een individuele selectie of lidmaatschap van een vereniging, aan een culturele of sportieve manifestatie. • Persoonlijke redenen. • Buitenlandse reis om professionele redenen van de ouders.. • Het tijdelijk volgen van opleidingsonderdelen hoger onderwijs. • Deelname aan (buitenlandse) gestructureerde individuele leerlingmobiliteit (bv. Comeniusprogramma). • ...
Maximale periode	Er is geen maximum bepaald.
Bewijslast	Een geldig verantwoordingsstuk. De school bepaalt zelf wat zij hieronder verstaat.
Code	“p”

Aandachtspunten

- **Bij het actief deelnemen, in het kader van een individuele selectie of lidmaatschap van een vereniging, aan een culturele of sportieve manifestatie**

De school bepaalt of de leerling van deze afwezigheid kan gebruik maken. Dat de leerling geselecteerd werd door een erkende sportfederatie (b.v. te staven door een attest), dat de culturele manifestatie niet louter toeristisch of recreatief van aard is... zijn relevante criteria.

- **Bij een laattijdige inschrijving**
 - Een laattijdige inschrijving veronderstelt dat de leerling nog niet is ingeschreven. Hij wordt ingeschreven op de eerste dag van de effectieve aanwezigheid. De periode tussen 1 september en de inschrijvingsdatum moet gedekt zijn.

De meeste leerlingen zijn echter reeds vóór september ingeschreven. Als deze leerlingen zich slechts na de eerste schooldag op school aandienen, moeten zij hun afwezigheid kunnen wettigen. Kunnen zij dit niet, dan is er sprake van een problematische afwezigheid.

- Een klassiek schooljaar start op 1 september en eindigt op 31 augustus het volgende kalenderjaar. Dit is niet altijd het geval voor de Se-n-Se-opleidingen en de HBO5-opleiding Verpleegkunde. Die opleidingen kunnen ofwel op 1 september ofwel op 1 februari starten. De Se-n-Se-opleidingen hebben een duurtijd van één semester, twee aaneensluitende semesters of drie aaneensluitende semesters.¹¹ Een HBO5-opleiding Verpleegkunde heeft een duurtijd van 6 semesters.¹² Hierdoor kunnen de opleidingen ook eindigen op 31 januari. De leerling wiens afwezigheid gedurende een bepaalde periode van het schooljaar het rechtstreekse gevolg is van het feit dat de door hem gekozen opleiding Se-n-Se of HBO Verpleegkunde niet over een volledig schooljaar is gespreid, is van rechtswege gewettigd (zie ook punt 4.13).
- Een school die een laattijdige inschrijving niet regulariseert, kan de leerling niet als regelmatige leerling inschrijven. Hier botst men op een tegenstrijdigheid in het onderwijsrecht. Leerlingen die aan de toelatingsvoorwaarden voldoen, hebben immers inschrijvingsrecht.¹³ De school zal een leerling die aan de toelatingsvoorwaarden voldoet maar wiens laattijdige inschrijving ze niet wenst te regulariseren, toch moeten inschrijven, maar dan als vrije leerling. De scholen worden gevraagd dergelijke ‘vrije leerlingen’ aan AgODi te melden. Dit zal AgODi toelaten de grootte van het probleem te onderkennen en eventueel gepaste maatregelen te nemen.

- **Bij een overgang vanuit een HBO-opleiding Verpleegkunde of een professionele bacheloropleiding**

De leerling die overstapt van de HBO-opleiding Verpleegkunde naar een 3de leerjaar van de derde graad bso, ingericht onder de vorm van een specialisatiejaar (zoals Thuis- en bejaardenzorg/zorgkundige of Kinderzorg) is niet (langer) van rechtswege gewettigd afwezig tot en met 31 januari. Deze afwezigheid in het specialisatiejaar valt onder de categorie van afwezigheden die door de school zelf kunnen worden gewettigd. Deze leerlingen worden ingeschreven op de eerste dag van effectieve aanwezigheid. Hetzelfde geldt voor de overgangen vanuit een professionele bacheloropleiding naar een (corresponderende) studierichting van de derde graad bso of HBO-opleiding Verpleegkunde. Uiteraard zal altijd nagekeken moeten worden of de leerling voldoet aan de toelatingsvoorwaarden van het leerjaar en de studierichting of opleiding waarin hij wil instromen. Voor opleidingen die modulair zijn georganiseerd gelden er specifieke voorwaarden.¹⁴

- **Het tijdelijk volgen van opleidingsonderdelen hoger onderwijs**

Een school kan leerlingen die in een leerjaar zitten waarin ze normaliter een diploma van secundair onderwijs zullen behalen, de toelating geven om afwezig te zijn wegens het tijdelijk volgen van opleidingsonderdelen hoger onderwijs. Dit is echter geen afdwingbaar recht voor de leerlingen. De school dient steeds voorafgaandelijk akkoord te gaan met deze afwezigheid om persoonlijke redenen. Hierbij dient te worden beklemtoond dat een wettiging enkel aan te raden is voor excellente leerlingen, leerlingen dus die het uitzonderlijk goed doen in het secundair onderwijs en uitmuntende schoolprestaties neerzetten. Indien een school haar instemming verleent, is het aangewezen

¹¹ Codex Secundair Onderwijs, art. 130, § 1 (idem)

¹² Codex Secundair Onderwijs, art. 132 (idem)

¹³ Codex Secundair Onderwijs, art. 110/8, §1 (idem)

¹⁴ [Ministeriële omzendbrief SO/2008/04 van 18 juli 2008 “Experimenteel secundair onderwijs volgens een modulair stelsel”](#)

dat zij zoekt naar een aanvaardbaar compromis met de verantwoordelijken van de hogeschool of universiteit.

- **Deelname aan (buitenlandse) gestructureerde individuele leerlingenmobiliteit**

Scholen kunnen in het kader van een programma (bv. Erasmus +) leerlingen de kans geven om op individuele basis enkele maanden les te volgen in een buitenlandse school. De periode van afwezigheid wordt dan door de school zelf gewettigd. De school voert best een zorgvuldige selectie uit van deelnemende leerlingen. Motivatie, capaciteiten, leeftijd en duur van afwezigheid zullen hierbij een rol spelen. Het is raadzaam om een aantal afspraken op voorhand tussen thuishoofschool, gastschool en leerling/ouders vast te leggen, m.n. wat er van de leerling verwacht wordt (zowel tijdens zijn verblijf als bij zijn terugkeer) en welke stappen de thuishoofschool belooft bij het inhalen van gemiste leerstof, de erkenning van de periode in het buitenland ... Voor meer informatie kunt u steeds terecht bij de [Dienst Lerenden](#).

6 Niet-gewettigde afwezigheden

6.1 Problematische afwezigheden

Leerlingen die hun afwezigheid niet kunnen wettigen, zijn problematisch afwezig. In het aanwezigheidsregister krijgen zij een code "B".

6.1.1 Administratieve opvolging

Leerlingen die hun afwezigheid niet kunnen wettigen, zijn problematisch afwezig. In het aanwezigheidsregister krijgen zij een code "B". Sinds februari 2013 wisselen de secundaire scholen leerlingengegevens over onder meer afwezigheid en te laat komen uit via Discimus.¹⁵ Deze uitwisseling verloopt automatisch. Zodra deze informatie in het schooladministratiepakket is geregistreerd, komen de vereiste gegevens terecht in de databank van AgODi. De overheid wil hierdoor niet alleen ernstige vormen van spijbelen, maar ook het luxeverzuim beter monitoren.

Naast de automatische uitwisseling van afwezigheidsgegevens en gegevens over te laat komen dienen scholen de problematische afwezigheden ook administratief op te volgen. Onderstaande opsomming bevat een chronologisch stappenplan van de administratieve opvolging die scholen dienen na te leven:

- Voor leerlingen die meer dan 5 halve dagen problematisch afwezig zijn, moet de school het CLB inschakelen en is het opmaken van een begeleidingsdossier verplicht.
- Omdat AgODdi alle afwezigheden in de loop van het schooljaar registreert via Discimus moeten scholen niet langer een aparte melding doorsturen zodra een leerling 30 B-codes heeft verzameld.
- In overleg met het CLB kan de school echter wel zorgwekkende dossiers, waarbij elke vorm van vrijwillige begeleiding uitgeput is en waarbij er sprake is van totale onwil bij de ouders en/of de leerling, opsturen naar het Agentschap voor Onderwijsdiensten. Dit kan enkel voor leerlingen die ten minste nog 1 schooljaar leerplichtig zijn.
Bijlage 2 bij de ministeriële omzendbrief SO/2005/04 (melding van een zorgwekkend dossier) wijst op de volgende toe te voegen stukken:
 - een situatieschets met de belangrijkste elementen uit het dossier;

¹⁵ Ministeriële omzendbrief NO/2012/01 van 7 maart 2012 over "DISCIMUS - Een toekomstgerichte manier om leerlingengegevens uit te wisselen", punt 3 (idem).

- o een overzicht van de acties die de school en het CLB hebben genomen;
- o een goed onderbouwde motivatie waarom de school het dossier indient.

De overheid zal in functie van de omstandigheden die maatregelen nemen die zich opdringen. Ze kan bijvoorbeeld na overleg met de school of het CLB een waarschuwende brief versturen naar ouders waarin gewezen wordt op eventuele strafrechtelijke sancties wanneer men zich blijft onttrekken aan de wet op de leerplicht.

De overheid kan die dossiers waarin geen vooruitgang werd vastgesteld overmaken aan het openbaar ministerie. Die beslist op zijn beurt of het dossier overmaakt aan de rechtbank (politierechtbank en/of familie- en jeugdrechtbank).

- Leerlingen die, ondanks duidelijke begeleidingsinspanningen van de school, toch problematisch afwezig blijven of zelfs spoorloos zijn, kunnen worden uitgeschreven. Het is immers zinloos om tijd en energie te blijven steken in een zaak die, over relatief langere tijd bekeken, geen kentering ten gunste vertoont. Een school kan enkel van deze mogelijkheid gebruik maken indien hierover duidelijke informatie is opgenomen in het schoolreglement.

6.1.2 Pedagogische opvolging

Het is belangrijk dat de school de problematische afwezigheden strikt en vlug aanpakt. De regelgever verwacht dat de school ernstige inspanning levert voor de begeleiding van deze groep leerlingen. De school zal inspelen op de achterliggende redenen van de afwezigheid en niet enkel op het signaalgedrag zelf. Daarvoor hanteert men een stappenplan.

Meer informatie kan u hieromtrent raadplegen in de mededeling "[Preventie en aanpak van spijbelen](#)" (MLER_052).

6.2 Problematische afwezigheid: twijfelachtig medisch attest

Omschrijving	<p>De school heeft een vermoeden dat het medisch attest een onderliggende niet-medische reden verbergt, bv.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de arts maakt gebruik van het geëigende model voor het dixit-attest of schrijft 'dixit de patiënt'; • het attest is geantedateerd of begin- en einddatum werden ogenschijnlijk vervalst; • de reden heeft niets met een medische oorsprong te maken, bv. ziekte van één van de ouders, hulp in het huishouden...; • de ziekteperiode valt vlak vóór of na een vakantieperiode; • de attesten die de leerling binnenbrengt zijn afkomstig van verschillende artsen; • een andere arts behandelt plots zonder aanwijsbare reden de leerling bij korte afwezigheidsperiodes; • de leerling woont helemaal niet in de buurt van de arts; • er is een arts die veel afwezige leerlingen binnen een zelfde klas of groep van leerlingen behandelt; • ...
Maximum aantal dagen	Zie reglementering 'problematische afwezigheid' (punt 6.1).

Bewijslast	De school zal medische attesten waarover twijfel bestaat of die onaanvaardbaar zijn aan de CLB-arts signaleren. De CLB-arts is immers best geplaatst om rekening te houden met de deontologische code, de zaak verder op te volgen.
Code	“B”

Aandachtspunten

- Bij vermoedens dat een leerling vervalste attesten inlevert, is het aangewezen de leerling hiermee te confronteren. Meestal geeft hij toe. Indien hij ontkent, kan de school de CLB-arts vragen om contact te nemen met de betrokken huisarts om het attest te verifiëren.
- Wanneer eenzelfde leerling regelmatig attesten binnenbrengt van verschillende huisartsen, laat men de CLB-arts met hen contact opnemen. Er kan overlegd worden wat de beweegredenen van de leerling zijn, welke passende maatregelen of hulpmiddelen er zijn om dit te voorkomen. Uiteraard is overleg nodig met de leerling en zijn ouders.
- De eindverantwoordelijke van het attest blijft de behandelende arts. Wanneer die achter zijn attest blijft staan, zijn er ook geen mogelijkheden voor de CLB-arts.
- Op 22 maart 2007 werd, in het verlengde van een door de minister georganiseerde rondetafel, een protocol tussen de scholen, de CLB's en de medische sector betreffende “De samenwerking tussen de medische sector en onderwijs in het kader van het actieplan ‘een sluitende aanpak van spijbelen en schoolverzuim” afgesloten. We hebben het protocol als bijlage 2 bij deze mededeling opgenomen. Wij bezorgen u enkele engagementen die in het protocol zijn vastgelegd:
 - Dixit-attesten en geantdateerde attesten zullen automatisch geregistreerd worden als een problematische afwezigheid (code B).
 - De medische sector zal bekijken hoe medische attesten kunnen aangepast worden met het oog op hun signaalwaarde naar scholen. De medische sector geeft een nieuwe stimulans aan de verspreiding van uniforme attesten in het kader van sportactiviteiten op school en lessen lichamelijke opvoeding.
 - De spijbelproblematiek zal opgenomen worden in de bestaande nascholingsinitiatieven voor huisartsen en kinderartsen en in de huisartsenopleiding.
 - Scholen met klachten over artsen i.v.m. manifeste misbruiken of vervalsingen van medische attesten kunnen hiermee terecht bij [de provinciale raden van de Orde der Artsen](#). Zij hebben de wettelijke bevoegdheid om dit soort klachten te onderzoeken en indien nodig tuchtmaatregelen op te leggen.

Naar aanleiding van bovenvermeld protocol hebben de verschillende huisartsenverenigingen en de Nationale Raad van de Orde der artsen een akkoord bereikt over een model voor het dixit-attest.

Zij stellen dat een dixit-attest louter en alleen gebaseerd is op de verklaring van de betrokken en niet op een diagnose. Daar een dergelijke verklaring nooit het karakter heeft van een medisch attest, kunnen de gebruikelijke voorgedrukte medische formulieren niet worden aangewend. Ten einde elk misverstand met een eigenlijk medisch attest te vermijden en de gevraagde signaalfunctie bij problematische afwezigheid te onderstrepen dient een dergelijk attest met de hoofding dixit-attest te beginnen. Tevens dient een dergelijk attest duidelijk te vermelden: “(naam patiënt) **verklaart ...**” Op 18 november 2017 is een [nieuw dixit-model](#) verschenen.

Bijlagen

- [MLER_061_B01_Medisch attest voor de lessen lichamelijke opvoeding en sportactiviteiten op school](#)
- [MLER_061_B02_Protocol betreffende de samenwerking tussen de medische sector en onderwijs in het kader van het actieplan 'een sluitende aanpak van spijsbelen en schoolverzuim'](#)